

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 246/2023
08.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Марковић, адвокат из ..., против туженог ПД „Путеви“ ДОО Ивањица, чији је пуномоћник Мирољуб Јовичић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3592/21 од 13.09.2022. године, у седници већа одржаној дана 08.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3592/21 од 13.09.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ивањици П1 15/2019 од 14.09.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 383.157,12 динара са законском затезном каматом од 21.09.2015. године до исплате, што чини 12 зарада које је запослени остварио код послодавца у месецу који претходи месецу у ком му је престао радни однос. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа исплати износ од још 6 зарада, односно разлику између износа од 383.157,12 динара досуђеног ставом првим изреке до траженог износа од 574.753,68 динара, са законском затезном каматом од 21.09.2015. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 284.445,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3592/21 од 13.09.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда, тако што је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 574.735,68 динара са законском затезном каматом почев од 14.09.2021. године до исплате, док је одбијен захтев тужиоца за исплату камате на досуђени износ главног потраживања за период од 21.09.2015. године до 13.09.2021. године. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 205.500,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужени је благовремено изјавио ревизију из свих законских разлога.

Испитујући побијену пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20) Врховни касациони суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене било које од одредаба овог закона па нема ни повреде из члана 374. став 1. на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био запослен код туженог и обављао је послове ... у сектору ... по основу уговора о раду од 22.09.2014. године. Решењем о престанку радног односа, тужиоцу је отказан уговор о раду закључно са даном 21.09.2015. године јер тужилац није у остављеном року прихватио закључење анекса уговора о раду за премештај на друго радно место. Правноснажном пресудом Основног суда у Ивањици П1 219/15 од 14.03.2018. године, наведено решење о престанку радног односа је поништено. Тужилац није тражио да се врати на рад, већ исплату накнаде штете у висини од осамнаест зарада које би остварио да је на раду код туженог. Утврђено је да је тужилац (рођен 1957. године) остао без посла са 58 година живота, да је у радном односу код туженог провео 28 година, да је нарушеног здравља, да је у периоду од 16.02.2006. године до 30.04.2009. године био корисник инвалидске пензије, да је решењем Фонда ПИО Филијала Чачак од 23.10.2015. године тужиоцу одређена исплата породичне пензије почев од 22.09.2015. године (остварио је право на породичну пензију после смрти супруге), као и да је тужиочева зарада за месец август 2015 године (као месец који је претходио месецу у коме му је престао радни однос код туженог) износила 31.929,76 динара. Поред тога, тужилац од 2018. године издржава пунолетну ћерку, која није запослена и која има здравствене проблеме.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев за накнаду штете уместо враћања на рад, налазећи да тужиоцу уместо враћања на рад припада право на накнаду штете у висини од 12 зарада које је тужилац остварио у месецу који је претходио престанку радног однос сматрајући је правичном с обзиром на све околности конкретног случаја, док је у преосталом делу - за износ од још 6 зарада, тужбени захтев тужиоца одбијен као превисоко постављен.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и обавезао туженог да тужиоцу на име накнаде штете уместо враћања на рад исплати износ од 574.735,68 динара, налазећи да тужиоцу по том основу припада накнада штете у висини од 18 зарада, са законском затезном каматом од 14.09.2021. године до исплате.

По оцени Врховног касационог суда, овакво становиште другостепеног суда је правилно.

Одредбом члана 191. Закона о раду –ЗОР („Службени гласник РС“ бр. 75/14), прописано је да ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, на захтев запосленог, одлучиће да се запослени врати на рад, да му се исплати накнада штете и уплате доприноси за обавезно социјално осигурање за период у коме запослени није радио (став 1); да уколико суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, а запослени не захтева да се врати на рад, суд ће, на захтев запосленог обавезати послодавца да запосленом исплати накнаду штете у износу од највише 18 зарада запосленог у зависности од временаведеног у радном односу код послодавца, година живота запосленог и броја издржаваних чланова породице (став 5); да се накнада из ставова 1.,5.,6., и 7. овог члана умањује за износ прихода које је запослени остварио по основу рада, по престанку радног односа (став 9.).

У смислу наведене законске норме, уколико запослени не жели да се реинтегрише у радни однос, он по самом закону има право да уместо враћања на рад захтева накнаду штете (тзв. супституција реинтеграције), а послодавац је у обавези да му ту штету накнади и то у висини коју одмери суд применом одредби члана 191. став 5. ЗОР. Полазећи од чињенице да је решење туженог од 21.09.2015. године правноснажно поништено пресудом од 14.03.2018. године, те да тужилац не захтева враћање на рад, основано потражује од туженог штету у смислу одредбе члана 191. став 5. Закона о раду. Нижестепени судови правилно закључују да у овом случају постоји основ за накнаду штете уместо враћања на рад, а висину износа накнаде штете коју тужилац потражује другостепени суд је правилно утврдио на основу релевантних чињеница да је тужилац у радном односу код туженог провео 28 година, да је у моменту престанка радног односа имао 58 година живота и да издржава незапослену ћерку са здравственим проблемима, па је закључио да тужиоцу припада тражена накнада у висини 18 зарада које је остварио у месецу пре престанка радног односа (за август 2015. године у износу од 31.929,76 динара односно укупно 574.735,68 динара) .

Супротно наводима ревизије, правилан је закључак другостепеног суда да се породична пензија не може сматрати приходом по основу рада, па се досуђена накнада не може умањити за износ који је тужилац остварио по основу породичне пензије јер се ради о посебном примању које се остварује применом одредби Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Такође, породична пензија није примање које је тужиоцу признато и исплаћено на основу његовог стажа осигурања, односно није остварена на основу његовог рада у претходном периоду, већ је право на породичну пензију остварио као члан породице иза смрти супруге. Стога нису основани наводи ревизије туженог о погрешној примени материјалног права и нису испуњени услови из члана 191. став 9. ЗОР за умањење припадајуће накнаде.

Правилно је донета одлука о трошковима поступка на основу члана 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

Предмет оцене ревизијског суда нису били наводи у ревизији у којима се оспорава оцена доказа и утврђено чињенично стање јер то није дозвољено према члану 407. став 2. ЗПП.

Из наведених разлога применом члана 414. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић